

Vysvobození zakletých elementárních duchů v minerálech, rostlinách a zvířatech

Karel Funk

Je pouhou básnickou vzletností tvrzení, že v každé rostlině je její bytůstka? Něco jako malinkatá víla? A že je ráda, když se nad květinu s láskou a pozorností skloníme? František Drtikol maloval krásné elementární bytůstky, vnořené či jemně vykukující z květin. Na rozdíl od mnohých malířů, zobrazujících někdy až kýčovitě nebo s pitoreskní fantazií tyto bytosti, je Drtikol přirozeně viděl. Malbou vyjádřil dojem, jaký z nich měl. Je těžko říci, že je lze doslovně „vidět“, protože nemají pevný vzhled, na jaký jsme navyklí v naší hmotě. Lze je ale vnímat a komunikovat s nimi na emoční úrovni. Ony touží být vnímány, touží po našem jemném kontaktu s nimi, touží, abychom se nedívali na rostlinu jen povrchně, zvykově, roztržitě. Měli bychom si uvědomovat, že rostlina je viditelnou schránou duchovní bytosti, stejně tak krásné, jako je na hmotné úrovni její rostlinné tělo. Je krásné si uvědomit intimitu tohoto vztahu a vroucně se spojovat s tímto světem. Vědět, že každý náš krok v přírodě je toužebně sledován bytostmi s hlubokým vztahem k nám. Ať jdeme po ní cestou, městským parkem, budovou s květináči na chodbách nebo naší zahrádkou, všechny rostliny – lidsky vyjádřeno - „na něco čekají“. Možná že ty nejuvězněnější, například v čekárnách, jí potřebují nejvíce. V přednášce Zodpovědnost člověka vůči kosmu Rudolf Steiner připomíná na příkladu lilie, vyrůstající ze svého zárodku a vyvíjející listy a květy, co si přibližně říká duch této květiny. Dalo by se to vyjádřit asi takto: Budou kolem mě chodit lidé, kteří se na mě budou dívat, a když dost lidských očí upne na mě svůj zrak, pak mi pomohou k vysvobození ze zakletí a budu moci nastoupit svou cestu do duchovních světů! Jistě, roste mnoho lilií, na něž lidské oči nepohlédnou. U těch je to právě jiné: lilie, na které lidské oči nepohlédnou, jsou zbaveny zakletí jinou cestou. Avšak první lidské oko, které na lilii pohlédne, vyvolá právě ono určení, že tato lilie bude lidskými zraky zbavena zakletí. Je to vztah, jímž lilie vchází k člověku, když k ní ponejprv obrátí svůj pohled. Všude v našem okolí jsou tito elementární duchové a volají k nám: Nehleďte přece tak abstraktně na květiny a nedělejte si o nich jen abstraktní obrazy. Mějte srdce, cit pro to, co v květinách sídlí duchovně-duševně! To máte zbavit jeho zakletí!

A lidské bytí by mělo být vlastně neustálým vysvobozením zakletých elementárních duchů v minerálech, rostlinách a zvířatech. Taková idea se může pociťovat v její plné kráse. Ale právě když se správně duchovně pochopí, může se také pociťovat ve světle plné zodpovědnosti, v níž se člověk má stavět k celému kosmu. A způsob, jak se člověk v přítomnosti, v civilizační epoše vývoje svobody chová ke květinám, tento způsob je vlastně jakýmsi lízáním něčeho, co by měl vlastně pít. Lížeme, když si tvoříme pojmy a ideje, a měli bychom pít, když se svým citem spojujeme s elementárními duchy nižších říší okolo sebe.

Nemusíme myslet na ty lilie, na které nikdy nepadne lidský pohled, ale musíme myslet na ty, na které lidský pohled dopadá, neboť těm je třeba citového vztahu, který k nim může člověk vyvinout. - Jenže: Toto působení vychází z lilie! Jak rozmanité, velkolepé a mocné jsou duchovní účinky, jež neustále přistupují k člověku z přírodních krás, když jde přírodou. Jak nekonečně rozmanité a velkolepé je to všechno, co k člověku ze všech stran proudí elementární duchovností přírody. A proudí to do něho. Je to něco, co ze zrcadla zevní přírody, která je zrcadlem duchovního božství, neustále proudí člověku vstříc jako nadmyslový duch, který se zde prostřednictvím přírody vylévá.

Člověk si však nosí v nitru odbojnou sílu, svého "draka" jako zroence veškerého sobectví, agrese, skepse, nevíry, netečnosti. Tento drak je součástí širší nadmyslové bytosti, přebývající však se svými protivenstvími v naší smyslové úrovni. Je usazen pouze v člověku, protože zevní příroda ho mít nemůže. Zevní příroda ve své nevinosti, jako zrcadlo božského ducha, nemá s drakem nic společného. Ku pomoci s tímto drakem jakožto imaginací všech lidských negací nabízí svou trvalou pomoc archanděl Michael. Svým mečem spoutává všechny dračí síly v našich nitrech, pokud se mu s plným sebepoznáním a s důvěrou odevzdáváme. Pak se jeho meč mění ve skalpel, kterým počlivě rozeznáváme každé hnutí svého citu a myšlení a oddělujeme nemocné od zdravého, ošklivé od krásného, šalebné od pravdivého, zbytečné od účelného, bořivé od tvořivého.